

Berriz Baiona-ra itzuli zan eta 1955 urtean "Musée Basque"-ko buruzagi izendatu zuten.

Zenbait liburu argitaratu ditu: "Un peuple qui chante", "Meubles et ensembles basques", "Vues du Pays Basque". Artikuluak ere bai. Aren itzaldi batzuk dira: "Importance de la Tradition", "La sorcellerie au Labourd", "L'influence de l'Encyclopédie en Pays Basque", "Les Pastorales souletines", "Le basque et les Savants", eta abar. Ainbat batasun eta alkartadetan parte artzen zuen. Bertsolarien juzgalari ere sartu zuten.

ELADIO ESPARZA AGUINAGA (1888-1961)

Nació en Lesaca el 18 de febrero de 1888, y desde principios de este siglo hasta algunos años antes de morir, el 23 de marzo de 1961, estuvo intensamente dedicado al periodismo. Su trabajo, por esta razón, se halla diseminado en los periódicos de nuestra región y principalmente en "Diario de Navarra", del que fue redactor-jefe desde 1929. Ya de antes había sido colaborador asiduo. Sus temas predilectos fueron siempre los problemas espirituales y económicos del país. También en temas de cultura destacó por su actividad, la que se refleja principalmente en el Boletín de la Institución Príncipe de Viana, de la Diputación Foral de Navarra, y de la que fue su director desde la fundación, en 1940. Son importantes sus trabajos sobre las antiguas ferrerías de Navarra y el fuero e historia del reino pirenaico. Obtuvo relevantes galardones dentro y fuera de Navarra. De sus obras son notables: sus novelas "Nere", "La Dama del Lebrél Blanco" y "La Novia", y su biografía sobre el gran santo navarro "Nuestro Francisco Javier". Honró la lengua de su estirpe y la Academie le hizo de los suyos. Y así, apaciblemente, murió una tarde en su casa de Lesaca, en la biblioteca, y rodeado de sus hijos y oreado por el aire viejo y entrañable del paisaje que tanto amó.

J. Aguerre

GREGORIO MAIDAGAN (1891-1961)

Arechavaleta-n jaio zan 1891 martxoaren 12-an. Bilbon il 1961 martxoaren 30-ean.

Gazteiz-eko Seminariora bere apez estudioak egitera joan baiño leen urte batzuetan Gipuzkoako Baliarrain-en egon zan apez batekin latíña ikasten. Oge-tairu urtekin ordenatu zan Gazteiz-en eta Mondrao-en eman zuen lendabiziko meza.

Urte bete eskas egin zuen Araba-ko Faido-n apez, R. M. Azkue-ri Bilbora ekartzea bururatu baitzitzaion berarekin edukitzeko. Lendabizi Ave Maria Monjekin kapellau egon zan eta gero urte askotan Jesus-en Zerbitzariekin Jaundone Jakue katedralera bialdu zuten arte. Il arte egon da azkenengo eliza onetan. R. M. Azkue-k bere sekretario bezela eduki zuen eta aren testamentu kontuak ere bere gain gelditu ziran. 1957 urteko EUSKERA-n ikusi diteke R. M. Azkue-ren gorazarrean egin zuen itzaldia.

AITA I. MANZISIDOR, S. J. (1907-1961)

Azkoitia'n jaió (1907-IV-8) eta Loyola'n il (1961-X-16). Ikasten Orduña'n asi zan (1918), Comillas'en jarraitu, emen Doctor in Philosophia irtenik (1927) eta jesuita-karrera Salamanca'n asi (1927) ta Marneffe'n (Belgique) bukatú (1938).

Langille porrokatua izan zan bere eriotz uneraño, gaixoaldian ere lumari jaregiteke. Bere prediku, liburu, artikulu ta lan guztiak euskeraz eman zizkigun. Erljio-gaia besterik ez du erabilli oietan denetan. Hagiographia baizik ez, esan diteke uts aundirik gabe.

Bizitzak: Garate, Jesukristo, Gure Patroi Aundia, Santu Bizitzak (irukoitza azkenengo au). Gai ortatik kanpo, Otoitz-Bidea aren liburu bakarra, eta emen ere hagiographiak baditu bere saillak. "Euskal-Erri fede-erri" zan aren jo-muga.

Egiteko ontan muga garbiak ipiñi zizkion bere buruari. "Nere elburua literatura ezdala (jakin zazu); deunen bizitza errex eta al dedan gozoena eta errikoiena azaltzea baizik. Ta ori onbiderako... bultzada irakurleak izan dezan".

Elburu onek agintzen dio beste gañerakoetan ere. "Errex-goxo-erriko": iru mugarriok izkuntza ta idaz-tankera ta gaia bera mugatzen diote, uts aundirik egiteke. Erri-euskera buru-belarri zaitu zuan Mantxik, iñoizko edo iñungo modu edo modara bigundu gabe. Etxetik zuan euskera ugari eta pitxi bat. Izlari oso atsegiña zala jakiniñik, doai oiek bere idazkiai erasten arduratsu ibili zan. Bere beingoko etorriari itzal aundia zion. Oso gutxi esku-pasatzen zuan bein orrela idatzitakoa. Ortik noski aren liburuak duten naturalidade, erri xumearen ain gustoko, ori.

Aren idazlanak. danera, irubat milla orri joko dute. Euskaltzain urgazlea zan (1958-V-29). Ongi, beraz, Euskaltzaindiak bere EUSKERA-n egiten dion aipu au. A. Iñixio Mari Manzisidor, G. B.